

РЕЦЕНЗИЯ
ПО КОНКУРС
ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ
„ПРОФЕСОР”
ПО НАУЧНАТА СПЕЦИАЛНОСТ ”ХЕМАТОЛОГИЯ ”
с кандидат

Доцент д-р Лиана Тодорова Герчева - Кичукова, дм
Ръководител Секция Хематология

към II катедра по Вътрешни болести на МФ при МУ - Варна

От : Проф д-р Стефан Е. Горанов, дмн;

Ръководител Секция по Клинична хематология към I Катедра Вътрешни болести при МФ на МУ - 4002 Пловдив; бул „Васил Априлов” №15А

Научни специалности: вътрешни болести, клинична хематология, медицинска онкология, нефрология,

Съгласно заповед на Ректор № Р 109-197/02.05.2018г.МУ-Варна и Решение на назначеното НАУЧНО ЖУРИ ми бе предадена документацията на Доцент д-р Лиана Тодорова Герчева - Кичукова, дм - единствен кандидат в обявен в ДВ, бр 24 от 26 март 2018г конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ в област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление: 7.1. Медицина, специалност „Клинична хематология “за нуждите на факултет «Медицина» към МБАЛ «Св Марина».

Прегледът на предоставената ми документация ми дава право да приема, че процедурата по разкриване и обявяване на конкурса е спазена. Материалите по конкурса са подготвени съобразно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и Правилника за неговото приложение в МУ-Варна.

Биографични данни и кариерно развитие

Доцент д-р Лиана Герчева е родена през 1955г. Той е изцяло варненски възпитаник, където завършва средното си образование и висше по медицина. Академичното и професионалното си развитие започва през 1980г в МУ Плевен в

Катедрата по Вътрешни болести. Там тя извървява последователно всички нива в академичната йерархия като асистент, старши асистент, главен асистент и временно изпълняващ длъжността „Ръководител на Клиника по хематология“. Доцент Герчева реализира професионалната си ориентация чрез две специалности по вътрешни болести и клинична хематология, а от 2001 г. е „Специалист по социален мениджмънт“. През 1989 г. след успешна защита на дисертационен труд «Миеломна болест – клинично-морфологични данни, неврологичен синдром, лечение», а е «кандидат на медицинските науки», а от 1998 г. е с ОНС «доцент по клинична хематология» от ВАК. Притежава свидетелство за рационализация за интратекално приложение на цитостатици при миеломна компресия на medulla spinalis и сертификат за специализация по стволово клетъчна трансплантация в Хадаса под ръководството на емблематичната фигура в трансплантационната хематология - проф. Шимон Славин. В момента на конкурса доц. Герчева е успешен началник на Клиника по клинична хематология (от 2004 г. и досега), ръководител на учебно-научен сектор по клинична хематология при МБАЛ „Св. Марина“ и МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна, с респектиращ над 35 годишен трудов стаж като хематолог, лектор, преподавател и научен работник. Тя е авторитетен член на академичната общност на МУ-Варна, на УС на научното дружество по хематология, редакционните колегии на Клинична хематология и Journal of IMAV, на научни журита за научни степени и звания по клинична хематология, постоянен оценител към Фонд „Наука“ при МОН. Владее английски и руски езици.

Характеристики и оценка на научно-изследователската дейност

Наукометрични показатели.

Респектиращият актив от 203 научни трудове (99 публикации и 102 съобщения на научни форуми), с който доц. Герчева участва в настоящия конкурс, е представен и подреден изключително прецизно, подкрепен с подробни

таблични данни за основните наукометрични показатели. Ориентацията за научната продукция преди и след доцентурата е ясна и конкретна за всички основни и допълнителни критерии. Приемам цялата документация представена от кандидата в конкурса, като напълно отговаряща на нормативните изисквания на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Варна. Не приемам бройката от 5 учебници и учебни помагала, посочени в раздела „Реални публикации“ (разработваните теми в учебници и учебни помагала не са публикации). Разпределението на научните трудове на доцент Герчева са представени в табл.1

Вид ПУБЛИКАЦИИ	До АД „ДОЦЕНТ”	След АД „ДОЦЕНТ”	Общо
1. Реални публикации			
В чуждестранни научни списания с IF	2	22	24
В чуждестранни списания без IF	4	-	4
В български научни списания	26	32	58
Монографии или публикации, приравнени към монографичен труд	-	1	1
Учебници, учебни помагала, сборници	-	5	5
ОБЩО:	<u>32</u>	<u>60</u>	<u>92</u>
2. Отпечатани резюмета от научни конгреси, конференции, симпозиуми			
В чуждестранни научни списания с IF (<i>с резюмета</i>)	1	33	34
В чуждестранни научни списания (<i>с резюмета</i>)	3	8	11
В национални научни списания (<i>с резюмета</i>)	25	39	64
ОБЩО:	<u>29</u>	<u>80</u>	<u>109</u>
ВСИЧКО:	<u>63</u>	<u>140</u>	<u>203</u>
Научни проекти	1	13	14
Рационализация	1	-	1
Общ IF:	<u>11,632</u>	<u>451,606</u>	<u>463,238</u>
• от публикации в списания с IF	<u>5,350</u>	<u>223,240</u>	<u>228,590</u>
• от абстракти в списания с IF	<u>6,282</u>	<u>228,366</u>	<u>234,648</u>

И най-беглият поглед върху количествените наукометрични показатели показва, че основната част от научните трудове на доцент Герчева е след доцентурата: 1 монография, 60 публикации, 5 съавторства в учебници, 80 абстракти от научни форуми, т.е. 69% от нейната цялостна научна продукция. И безкомментарно ясно – научното развитие на доцент Герчеване е застигнало в миналото, а предствлява възходяща линия на трайни научни интереси и завидна продуктивност. Особено показателен в това отношение е фактът, че за периода след доцентурата

сапредставени 10 пътиповечепубликации в 18 чуждестраннихематологични списания с IF и то в най-реномираните: *New England J of Medecine, Blood,Haematologica,Journal of Clinical Oncology, American Journal of Hematology, Journal of Thrombosis and Haemostasis,Haemophilia, British J of Haematology, Lancet oncology, Leukemia research, Cancer research u др.* В дългогодишната ми кариера на научен работник и рецензент на всички хабилитирани хематолози в страната, подобна научна продукция в международни списания не познавам. Същото се отнася и за нейната научна активност от 41 отпечатани абстракти на международни форуми, почти изцялоследдоцентурата в съотношение преди/след = 4:41 ! Без да омаловажавам стойността на публикациите, коректният анализ показва, че преобладаващата част от тях са от съавторство в международни клинични проучвания.

Подобно присъствие в международната хематологична периодика обяснява и нейния изключително **висок общ IF -463, 238, съответно от публикации 228,590 и от абстракти -234,648.**

Вид ПУБЛИКАЦИИ	До „ДОЦЕНТ”	СЛЕД „ДОЦЕНТ”	ОБЩО (%)
1. Статии в научни списания			
Единствен и първи автор	16 (51,61%)	9 (16,67%)	25 (29,41%)
Втори автор	10 (32,26%)	10 (18,52%)	20 (23,53%)
Трети и последващ автор	5 (16,13%)	35 (64,81%)	40 (47,06%)
ОБЩО:	31 (100%)	54 (100,0%)	85 (100,%)
2. Монографии, учебници, книги, методични ръководства			
Единствен и първи автор	1	1	2
Втори автор	1	-	1
В общ авторски колектив	1	5	6
ОБЩО:	3	6	9
4. Отпечатани резюмета от конгреси, конференции, симпозиуми			
Единствен и първи автор	1	21	22
Втори автор	1	12	13
Трети и последващ автор	7	47	54
ОБЩО:	29	80	109

ОБЩО ТРУДОВЕ	63	140	203
---------------------	-----------	------------	------------

В официалните изчисления от приложената справка липсва IF от значителния брой - 2478 цитирания (Web of Science). Ако това масово наложило се изчисление бъде добавено, доцент Герчева ще притежава най-високия IF сред академичната хематологична общност до настоящия момент.

В предоставената таблична информация доцент Герчева е първи и втори автор в над 40% от научните трудове, което не само поставя извън съмнение нейното лично участие и ангажираност в тяхната разработка, но и придава достоверност на направената самооценка. Приемам изцяло доказателствения материал за наукометричните показатели, вкл справките за цитиранията и за IF.

Оценка и приноси на научните трудове. Приемам приложената самооценката на доц. Герчева за приносите на научните разработки. Работите са групирани в 4 раздела, компетентно разгледани и синтезирани по научни проноси. Справката - самооценка на пръв поглед е изключително обемна и подробна, което обаче е улеснение за рецензентите.

НАПРАВЛЕНИЕ ОСТРИ И ХРОНИЧНИ МИЕЛОПРОЛИФЕРАТИВНИ НЕОПЛАЗМИ	
Публикации:	30/60 (50,00%)
Резюмета:	41/80 (51,25%)
Всичко:	71/140 (50,71%)
НАПРАВЛЕНИЕ ОСТРИ И ХРОНИЧНИ ЛИМФОПРОЛИФЕРАТИВНИ НЕОПЛАЗМИ	
Публикации:	14/60 (23,33%)
Резюмета:	27/80 (33,75%)
Всичко:	41/140 (28,28%)
НАПРАВЛЕНИЕ БЕНИГНИ КРЪВНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ	
Публикации:	12/60 (20,00%)
Резюмета:	8/80 (10,00%)
Всичко:	20/140 (14,28%)
НАПРАВЛЕНИЕ „ДРУГИ“ (ПАТОФИЗИОЛОГИЯ, СОЦИАЛНИ, СТВОЛОВИ КЛЕТКИ, УЧЕБНИЦИ)	
Публикации:	4/60 (6,66%)
Резюмета:	4/80 (5,00%)
Всичко:	8/140 (5,71%)

Методологичната основана научна проучвания е съвременна и
разнообразна. Проучени са важни патогенетични звена в
биологията на хематологичните неоплазии и
тяхната корелация чрез класически клинично-биохимични показатели,
костномозъчни биопсии, микросъдова плътност, фенотипизиране,
класическа цитогенетика и молекулярно-генетичен анализ. В тези раздели има работи,
за които изразите „за първи път“ не подразняти и не предизвикват съмнение. Основната и
общо призната в хематологичните среди научна ниша на доцент Герчева и
ръководения от нея авторски колектив са **проучвания при остри и**
хронични миелопролиферативни неоплазии. Те са
половината от всички научни разработки, които обхващат
4^{те} класически нозологични единици на хроничните Ph(+) и Ph(-)
миелопролиферативни неоплазии – „вечно“ актуалната тема в научната литература.
ХМПН се превърнаха в необятна научна ниша, не само с
установените вече генетични нарушения в тирозинкиназните гени JAK2^{V617F}, MPL,
CALR, с проучваните още 20 други аномалии, но и с възможната им съкорелация с
отдавна установени критични клинични симптоми, развитието на ангиогенеза и
фиброза в к.м., възходът към клетъчна незрялост и не на последно място с
терапевтичния отговор и прогнозата на заболяването. Това вероятно е обяснението на
този научен интерес в продължение на години. В представените работи са
обхванати значителен брой пациенти. Методологичният подход при нозологичните
единици е почти еднотипен: експресия на растежни фактори и техните рецептори,
мутационен товар, микросъдова плътност, органомегалия, периферни кръвни
показатели, биохимични отклонения, терапевтичен отговор. **При пациенти с ХМЛ**
се установяват и аргументирано се
коментират оригинални резултати, засигнификантно повишени плазмени нива на проан-
гиогенезните VEGF и HG и корелацията им с левкоцитите, тромбоцитите,
спленомегалията, ЛДХ, процента бластив периферната кръв и к.м. В
частот разработките е проследена динамика на цитогенетичния и молекулярно-

генетичния отговор след лечение с ТКИ (включително частотното проучване на работна европейска група по проблема). При пациенти с ПВ, друга част от работите доказва активиранеоангиогенеза в костния мозък и степента на микросъдовата плътност чрез корелацията с експресия на VEGF и рецептораму KDR, както и на HGF и рецептораму MET в гранулоцитните прекурсори и в мегакариоцитите. Доказани са важни в теоретичен аспект зависимости между JAK2^{V617F} мутационният вариант, ангиогенезата, клиничният фенотип, честотата на тромботични събития. Посъщият патогенетичен модел и насока са проведени проучванията и при ТЕ и МФ, където съответно е най-изразена честотата на тромботични събития и патологична неоплазия. Получените резултати дават допълнителни познания за един сложен процес на патологични взаимодействия в костномозъчния компартимент.

Проучванията върху миелопролиферативните неоплазии не се ограничават само с хроничните форми. Особен интерес в теоретичен аспект представляват и данните за функционално-непълноценните дендритни клетки при пациенти с МДС/ОМЛ, поради дефекти в NF-κB и MAPK сигналните пътища.

В този раздел бих коментирал и задължителното изискване на процедурата - монографичният труд на доц Герчева, „Хронични миелопролиферативни заболявания“ Абагар, 2106. Появата на монографията, написана по правилата и всички най-строги изисквания за подобен научен труд – съчетание от собствени данни на фона на актуална информация, бе едно очаквано събитие. Последователна в принципите си за пълнота и комплексност, доц Герчева разработва основните Ph(-) ХМПН състии, в които приличават теоретична осведоменост в тясно специализирана област, професионална ерудиция и практически опит на клиничен хематолог. Най-важното - монографичният труд е ценно теоретично и практическо помагало за клиничните хематолози, както бе и една друга монография с нейно съавторство (която не виждам в списъка трудове) – Миеломна болест, 1990.

Вторият раздел Лимфопролиферативни неоплазии е представен от 41 научни труда. Сред тях правят впечатление установените данни за редуцията на циркулиращите дендритни клетки при ММ, вероятно поради повишените нива на β 2-микроглобулин и на IL-6, с което се обяснява до голяма степен подтиснатия имунен отговор. Поради доказан принос в редица международни прочвания за терапевтичната ефикасност на Rituximab, Brentuximab, Bendamustine и комбинацията, MabCampath +Fludarabine доцент Герчева е поканен „по право“ съавтор в редица публикации по темата в международни списания и научни форуми на Европейската и Американската хематологични асоциации.

В третия раздел – „Проучвания върху анемичните състояния и нарушенията в хемостазата“, който е с определен дефицит в националната научна литература, доцент Герчева представя 20 публикации и абстракти в международни списания, като ръководител на утвърден и признат център за научни проучвания от години. Получените резултати са с практическо значение за съвременните възможности на терапевтичното манипулиране с различни технологично нови антихемофилни фактори. Сред тях са първите публикувани данни за подкожната антитромбин RNAi (Fitusiran) терапия и фармако-кинетичнопрецизираното приложение на human-cl rhFVIII за персонализирана профилактика на кръвоизливните епизоди при хемофилици. В съвместно проучване от кардиолози и хематолози се оценява един най-информативните маркери- NT- proBNP за ранна миокардна дисфункция при таласемици.

Четвъртият раздел е сборен с 8 различни по тематика разработки, които проучват психологичните и социални проблеми при пациентите с малигнени хемопатии, експериментално добиване на дендритни клетки от CD34+ кръвни прогенитори, казуистика, участия в авторски колективи за учебници, ръководства и практически препоръки.

В представените публикации е спазено и не е нарушено оптималното съотношението между научните обзори и казуистика, които са по-малко от 6 % от всичките разработки.

Учебно-преподавателска натовареност, учебници и ръководства, участие в научни журита, изпитни комисии. Под ръководството на доцент Герчева са преминали 14 специализанти, научен ръководител е на 5 докторанти, от които 2 са успешно защитили дисертационни трудове. Член е на изпитни комисии по вътрешни болести и хематология на институтско и национално ниво, както и на 14 научни журита с рецензии и становища. Участва като научен ръководители или подизпълнител в 13 научни проекта на институтско, национално и международно ниво. Ръководител е на научната група по миелопролиферативни заболявания към БСХ, създава няколко варианти на целия едноименен раздел в Методичните указания за диагностициране, лечение и проследяване на пациенти със заболявания на кръвта и кръвотворните органи, както и във Фармако-терапевтичния справочник на българските хематолози в двете му версии (2015/2018).

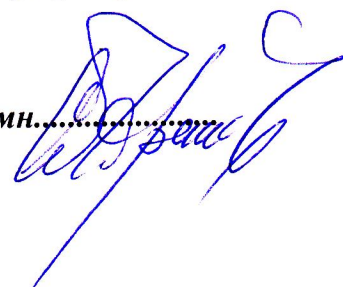
Заключение. Представените трудове на доц Герчева не само покриват, но и надхвърлят изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Варна. Тук определено не се касае за формални изпълнени в количествен аспект наукометрични показатели, а за научни трудове с теоретични и практически приноси в областта на хематологията. Като цяло научната продукция на доцент Герчева по същество има подчертан научно-приложен характер, което оценявам високо.

Основното научно направление и „научната ниша” на доцент Герчева – „миелопролиферативните неоплазии“, е лесно определяема, изпълнена е с добре планирана и ешалонирана научна дейност, резултат на трайно ориентирани научни интереси. Подобни проучвания за продължителен период от време върху значителен контингент от болни със най-съвременна методология са особено актуални и отговарят на изискванията на съвременната хематология за бъдещ

проучвания и проекти. Доказателство за това е, че и последният докторант под нейно ръководство продължава в същото направление.

На основание на всичко гореизложено смятам, че единственият кандидат за обявения конкурс със стойността на научната си продукция, с наукометричните показатели, с качествата си на преподавател отговаря на изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ- Варна. Убедено *препоръчвам на Научното жури да гласува положително за заемане на академичната длъжност „Професор ” от доцент д-р Лиана Тодорова Герчева – Кючукова, дм*

Проф д-р Ст Горанов, дмн.....

01.08.2018г/Пловдив